

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

De rol van de provincie in NPLV-gebieden en New Towns

Geachte Statenleden,

Zoals eerder met u gedeeld in de begroting 2026 en de Investeringsagenda draagt GS graag bij aan de verbetering van zes wijken in Zuid-Holland die vallen onder het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) en aan de drie Zuid-Hollandse New Towns¹. Het gaat in die wijken/steden om een kwalitatief mindere fysieke leefomgeving, minder goede gezondheid, werkloosheid, armoede en onderwijsachterstanden. Om de inwoners van deze gebieden de kans te bieden op verbetering van hun situatie is een intensieve, langjarige en samenhangende aanpak nodig.

In deze brief schetsen we u de inzet van GS de komende jaren. In dat kader hebben wij Provinciale Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) om advies gevraagd over de rol die de provincie kan spelen in bovengenoemde wijken en New Towns. Dat bieden we u hierbij ook aan met een duiding hoe wij omgaan met de waardevolle adviezen die de PARK ons geeft.

Inzet provincie NPLV en New Towns

De provincie wil bijdragen aan het versterken van leefbaarheid en brede welvaart waar dat het meest loont. Onze beleidsmaatregelen zijn nu vaak niet gebiedsgericht, terwijl juist in deze gebieden al verschillende projecten lopen met veel partners. Voor een effectieve rol is er behoefte aan passend instrumentarium én onderzoek naar lokale behoeften en provinciale meerwaarde.

Daartoe zoeken we interventies die:

- Aansluiten bij de daadwerkelijke vraag in elk type gebied, denk aan de behoeften vanuit gebiedspartijen in de afzonderlijke NPLV-programma's en Regiodeal gebieden.
- Voortbouwen op- en leren van bestaande succesvolle aanpakken van de provincie, zoals bijvoorbeeld de focus op beweegarme wijken in de subsidie beweegvriendelijk.
- Passen bij provinciale doelen zoals benoemd in het Omgevingsbeleid en/of regionale afspraken, zoals regionale woningbouwafspraken.

Rekeninghoudend met bovenstaande organiseren we onze inzet langs drie sporen die elk tot

¹ NPLV-gebieden: Rotterdam-Zuid, Den Haag Zuidwest, Delft West, Vlaardingen Westwijk, Schiedam Nieuwland en -Oost, Dordrecht-West. Zuid-Hollandse New Towns: Zoetermeer, Capelle a/d IJssel en Nissewaard (Spijkenisse)

concreet resultaat moeten leiden:

1. Richten: we plegen inzet op het intensiveren van huidig en aanstaand instrumentarium zoals bijvoorbeeld subsidieregelingen. We gaan de provinciale instrumenten na en bezien of we deze geschikt en beschikbaar kunnen maken voor de kwetsbare gebieden. Hiervoor blijven we in gesprek met de gebieden/allianties over welke regelingen relevant zijn.
2. Doen: We doen in 2026 een concreet project in een NPLV-wijk en een New Town die echt bijdraagt aan hun doelstellingen. De beoogde vorm is om in bestuursovereenkomsten tussen provincie per gebied/alliantie te committeren aan één gezamenlijk project met een duidelijke meerwaarde voor Provincie en gebied/gemeente. Projectideeën selecteren we op basis van afzonderlijke gesprekken tussen NPLV-gebieden en de drie New Town-gemeenten met de provincie. De NPLV-gebieden zijn door de voorgeschiedenis met inzet en bundeling van middelen door het Rijk verder in concretisering dan de New Towns. We zoeken hier in samenwerking aansluiting op een project waarin de Provincie het verschil kan maken. Met de New Towns werken we projecten op via werksessies en kennisdeling uit de Regio Deal Zuid-Hollandse Groeikernen. We verdelen de inzet voor projecten over de looptijd van het budget over de gebieden, met aandacht voor eerlijke verdeling over NPLV-gebieden en de New Towns.
3. Leren: Met de gebiedspartners zetten we een lerend netwerk op, of sluiten we aan bij een bestaand lerend netwerk. Dat netwerk gaat over de ontwikkeling van de gebieden, het type interventies, de bruikbaarheid van lessen en interventies voor gebieden met vergelijkbare problematiek. Hierbij sluiten we aan bij de Living Labs voor de Zuid-Hollandse Regiodeals die een vergelijkbare doelstelling kennen en bij de lerende netwerken die actief zijn in het programma NPLV.

In de begroting voor 2026 heeft u voor het eerst middelen gereserveerd om een aanpak te ontwikkelen die hier het meest aan bijdraagt. In april 2026 worden mensen geworven om deze koers op te pakken en concreet te maken. Wij informeren u voor de begroting met een brief over op welke wijze we voornemens zijn de beschikbare middelen in te zetten.

PARK-advies 'Investeren in kwetsbare/kansrijke wijken' maart 2026

Wij hebben met veel belangstelling en instemming kennisgenomen van het door de PARK uitgebrachte advies over NPLV-wijken en Newtowns. Wij waarderen dit advies en zien het als een steun in de rug voor de ingeslagen richting om een betekenisvolle rol te vervullen in het verbeteren van de leefbaarheid en brede welvaart in de genoemde wijken en steden. Hieronder gaan wij in op de aanbevelingen van de PARK en geven wij onze reactie hierop.

Aanbeveling 1. Leefbaarheid en veiligheid als brede provinciale opgave

Wij herkennen deze analyse en onderschrijven dat de opgaven in kwetsbare wijken samenhangen met wonen, economie, gezondheid en leefomgeving. Wij zetten hier al op in via de agenda Brede Welvaart, woningbouwprogrammering en inzet op een gezonde leefomgeving. Deze integrale benadering versterken wij verder met onze gerichte inzet in NPLV- en New Town-gebieden.

Aanbeveling 2. Tweebenig werken: verbinden van wijk en regio

Wij waarderen deze aanbeveling en zien dit als bevestiging van onze rolopvatting. Wij werken zowel gebiedsgericht, door aan te sluiten bij lokale initiatieven en projecten, als regionaal via programmering en omgevingsbeleid. De verbinding tussen deze schaalniveaus krijgt in onze aanpak steeds nadrukkelijker vorm.

Aanbeveling 3. Lokaal mee investeren in de wijk

Wij onderschrijven het belang van het versterken van wijkallianties en het ondersteunen van concrete initiatieven. Met onze huidige inzet geven wij hier invulling aan door expertise beschikbaar te stellen, projecten te ondersteunen en kennisdeling tussen gebieden te stimuleren. Wij werken daarbij vraaggericht en in partnerschap met betrokken partijen.

Aanbeveling 4. Sturen op ruimtelijke uitsortering op regionaal niveau

De provincie draagt via het omgevingsbeleid en de woningbouwprogrammering bij aan een evenwichtige regionale ontwikkeling. We nemen dit advies ter harte en zetten ons in voor het creëren van kansen en verbeteringen voor mensen in een kwetsbare positie, ongeacht waar zij wonen. Tevens zetten wij in op gemengde wijken. Zowel in New Towns en in NPLV-gebieden als overige wijken, kan het bijbouwen gericht worden op differentiatie. Wij richten ons op het creëren van randvoorwaarden, zoals voldoende betaalbaar woningaanbod en goede bereikbaarheid.

Aanbeveling 5. Samenwerken via een adoptiemodel van wijken

Wij waarderen deze aanbeveling als een concrete uitwerking van de lerende aanpak. Wij zetten al in op kennisdeling en samenwerking tussen gebieden, onder andere via Regio Deals en netwerken. Het voorstel om dit verder te structureren en te versterken sluit goed aan bij onze ambitie om te leren en daardoor effectiever te interveniëren in kwetsbare wijken.

Wij zien het PARK-advies grotendeels als ondersteuning van de ingezette lijn. Met name de integrale benadering, de gebiedsgerichte inzet en de nadruk op leren en samenwerking sluiten goed aan bij onze aanpak. Naast de aanbevelingen van de PARK willen we bij de verder uitwerking aandacht besteden aan de thema's (wijk)economie, ondernemerschap en werkgelegenheid.

Inbedding

De provinciale inzet in NPLV gebieden en New Towns sluit aan op onze agenda Brede Welvaart (PZH-2025-883257688) die wij in december 2025 aan u hebben aangeboden. Hierin benoemen wij dat specifieke wijken die op meerdere onderdelen van brede welvaart minder dan gemiddeld scoren aandacht verdienen. Buiten de focus op wijken die in dit kader van NPLV en New Towns worden ondersteund kan de Agenda Brede Welvaart zich uiteraard ook richten op andere wijken en buurten in Zuid-Holland.

Alle negen gebieden/gemeenten van NPLV/New Towns zijn daarnaast onderdeel van tenminste één van de Regio Deals die de Provincie ondersteunt en de daarin door het Rijk toegekende gelden zorgen in dat kader voor een extra impuls.

Slot

Als GS zijn we blij met de concretisering van deze ambitie en we zien er naar uit om samen met PS impact te maken in gebieden en steden waar dat het hardst nodig is.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

PARK-advies NPLV en New Towns

GS brief aan PARK reactie op advies investeren in kwetsbare kansrijke wijken